

19 637 **Vreemdelingenbeleid**

Nr. Verslag van een schriftelijk overleg
Vastgesteld d.d. ...

Binnen de vaste commissie voor Justitie¹ hebben enkele fracties de behoefte over het terugnemen door China van uitgeprocdeerde asielzoekers en illegalen enkele vragen en opmerkingen aan de staatssecretaris van Justitie voor te leggen. Bij brief van ... heeft de staatssecretaris deze beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie
De Pater – van der Meer

Adjunct-griffier van de commissie
Beuker

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie vragen of de staatssecretaris meer inzicht kan geven, in de (voortgang van de) identiteitsvaststelling van Chinese uitgeprocdeerde asielzoekers en illegalen, het verkrijgen van laissez-passers, en de besprekingen met de Chinese autoriteiten daarover. Deze leden vragen in dit verband wat het resultaat is van de in april 2008 aangekondigde samenwerking met de bewindslieden van Buitenlandse Zaken, Ontwikkelingssamenwerking, Economische Zaken en Sociale Zaken en Werkgelegenheid, om te bezien hoe beter en meer gecoördineerd gebruik kan worden gemaakt van de beschikbare instrumenten om de samenwerking met China op het vlak van terugkeer, ook wanneer het om gedwongen terugkeer gaat, te verbeteren.

De leden van de CDA-fractie vragen of de staatssecretaris kan aangeven welke inspanningen haar collega's in het kabinet hebben verricht c.q. zullen gaan verrichten om in het kader van hun bilaterale relaties met China een bijdrage te leveren aan de oplossing van de terugkeerproblematiek van Chinezen.

Voorts vragen deze leden welke rechtshulpverdragen c.q. overeenkomsten er op dit moment tussen China en Nederland gelden en welke nadere verdragen c.q. overeenkomsten er nog in de maak zijn. Zij vragen waarom de in het ambtsbericht van april 2008 gememoreerde onderhandelingen over een terug- en overnameovereenkomst tussen de Europese Unie en China zo traag verliepen. Welke voorwaarden stelt de Europese Unie en welke stelt China in dit verband? Wat zijn de knelpunten? Wat is de huidige stand van zaken, zo vragen deze leden.

De leden van de CDA-fractie vragen of het klopt dat veel van de terugkeerproblematiek van Chinezen die in Nederland verblijven terug is te voeren op het gegeven dat, ondanks de diverse bestaande mogelijkheden en wettelijke bepalingen inzake persoonsregistratie, veel Chinezen niet zijn te traceren omdat zij zichzelf, of hun kinderen, niet, of niet op de juiste wijze, hebben laten inschrijven in de nationale registratiesystemen (zoals het Hukou-systeem en het ID-card Number System) of de administratiesystemen van scholen of ziekenhuizen, dan wel, omdat zij later geen wijzigingen in hun persoonlijke situatie hebben doorgegeven aan die administraties, dan wel, omdat hun gegevens daaruit op enig moment zijn verwijderd.

Deze leden vragen of het klopt dat een substantieel deel van de Chinese bevolking "buiten de officiële registratiesystemen om" leeft en dat hun persoonsgegevens daardoor niet voorhanden, dan wel, te traceren zijn. Deze leden vragen of het klopt dat het voornamelijk juist deze groep is die migreert. In hoeverre worden in het kader van de identiteitsvaststelling van Chinezen die Nederland moeten verlaten de Hukou-, ID-, school- en ziekenhuisregisters geraadpleegd, zo vragen deze leden. Zij vragen of, indien dergelijke gegevens worden getraceerd, die dan altijd door de Chinese autoriteiten worden geaccepteerd in het kader van het aanvragen en afgeven van laissez-passers.

De leden van de CDA-fractie hebben vernomen dat er volgens de minister van Buitenlandse Zaken

sinds 1949 in de Volksrepubliek China een goede persoonsregistratie is, dat sindsdien ziekenhuizen een geboorteregister bijhouden en geboortebewijzen afgeven en dat geboorten derhalve sindsdien geregistreerd zijn. Betekent dit, zo vragen deze leden, dat elke in een ziekenhuis in China geboren Chinees te traceren is. Betekent dit eveneens dat thuis geboren Chinezen nimmer langs deze weg te traceren zijn, zo vragen zij.

De leden van de CDA-fractie vragen voorts of hukous/huishoudregistratieboekjes slechts uitgegeven worden op aanvraag, of dat elk Chinees gezin altijd ooit zo'n boekje heeft gekregen.

Is één van de voorwaarden voor het kunnen verkrijgen van de (verplichte) identiteitskaart dat men een hukou-boekje moet overleggen als brondocument? Hoe wordt gehandeld als men dit niet kan overleggen? Wordt de verplichting om binnen drie maanden na het bereiken van de leeftijd van zestien jaar een identiteitskaart aan te vragen gehandhaafd, zo vragen deze leden.

Deze leden vragen wat de betekenis is van de melding in het ambtsbericht van april 2008 dat de hukou-registratieboeken "voor onbepaalde tijd bewaard worden" in beveiligde archieven van het desbetreffende Public Security Bureau (PSB) in die regio (als men nog niet gedigitaliseerd is), dan wel in het computer systeem van de PSB. Deze leden vragen of die archieven altijd ook de oorspronkelijke gegevens vanaf het begin / de uitgifte van het hukou-registratieboekje bevatten. Bevatten zij latere mutaties zoals verhuizing, geboorte, huwelijk, overlijden, slechts voorzover die ooit door betrokkenen zijn doorgegeven?

Tot slot vragen deze leden of het voor komt dat persoonsgegevens op enig moment permanent uit de registers worden verwijderd (en derhalve nimmer meer te traceren zijn). In welke gevallen gebeurt dit, zo vragen zij.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben meerdere vragen ten aanzien van het terugnemen door China van uitgeprocedeerde asielzoekers en illegalen.

Zo vragen deze leden in eerste instantie wat de omvang van deze groep en hun problematiek is. In dit kader zouden de leden van de PvdA-fractie graag antwoord krijgen op de volgende vragen. Hoeveel Chinezen zijn de laatste twee jaar aangetroffen in de illegaliteit? Hoeveel Chinezen hebben zich de laatste twee jaar in Nederland als asielzoeker aangemeld? Hoeveel Chinezen hebben zich de laatste twee jaar aangemeld als alleenstaande minderjarige asielzoeker/ alleenstaande minderjarige vreemdeling (ama/ amv)? Hoeveel Chinezen hebben de laatste twee jaar aangegeven slachtoffer mensenhandel te zijn?

Aanvullend daarbij vragen de leden van de PvdA-fractie hoeveel personen van deze bovenstaande groepen daadwerkelijk naar China zijn teruggekeerd. Hoeveel van deze bedoelde personen zijn geboren na 1979 (In 1979 werd de één-kind politiek in China ingevoerd)? Hoeveel van deze personen hebben naaste familie (ouders, broers, zusters, partner, echtgeno(o)t(e), kind(eren) met wel een verblijfsvergunning, dan wel de Nederlandse nationaliteit? Hoeveel van deze personen hebben al eens in vreemdelingenbewaring verkeerend en bleken niet uitzetbaar te zijn? Hoeveel van deze personen hebben geen zichtbare middelen van bestaan en/of zijn evident dakloos?

Is de staatssecretaris, met de leden van de PvdA-fractie, van mening dat als een aanzienlijk deel van de aangetroffen Chinezen is geboren na 1979, het niet onaannemelijk is dat zich onder hen juist deze "verloren kinderen" bevinden? Is de regering met deze leden van mening dat juist deze "verloren kinderen" een hoog risico moeten hebben gelopen om slachtoffer te worden van mensenhandel, om te worden "verkocht"? Zo nee, waarom niet?

Is de regering van mening dat in het verleden mogelijk onvoldoende is onderzocht of ook al deze kinderen daadwerkelijk toegang hadden of zouden kunnen krijgen tot Chinese weeshuizen? Is de regering van mening dat het niet onaannemelijk is dat juist veel van deze "verloren kinderen", in hun registratienood, probeerden aan de Chinese autoriteiten en hun uitzichtloos bestaan in China als "nooit te registreren onderdaan" te ontkomen, door uit China te vluchten, zo vragen deze leden.

Naar de leden van de PvdA-fractie hebben begrepen, zijn ook de Chinezen die meewerken aan hun terugkeer maar die niet of niet meer in bezit zijn van een identiteitsbewijs, niet welkom in China. Deze leden vragen of er op regeringsniveau overleg is geweest over de medewerking van China bij het terugnemen van hun onderdanen en zo ja, wat de uitkomst van dat overleg was. Zo nee, waarom heeft dit overleg niet plaatsgevonden?

De leden van de PvdA-fractie vragen voorts of er overleg met de Chinese autoriteiten heeft plaatsgevonden over de slachtoffers van mensenhandel, om zo te komen tot een gemeenschappelijke aanpak, met als doel het oprullen van de criminele netwerken. Zij vragen of China het denkbaar acht

dat mensen uit China zich aanmelden als asielzoeker.

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de internetsite van de Chinese ambassade vermeldt dat de familie moet betalen voor de reis. Dit roept bij deze leden de vraag op of dit bericht klopt. Hoeveel moet de familie betalen en aan wie? Wat als de familie niet betaalt of persoon in kwestie geen familie heeft, wordt dan een laissez-passer geweigerd? Is dit mede een reden dat geen laissez-passers worden verstrekt door de Chinese ambassade? Hoe zit het met gedwongen uitzetting wanneer de familie niet betaald heeft? Wat is de sanctie, zo vragen deze leden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben over het terugnemen door China van uitgeprocedeerde asielzoekers en illegalen de volgende opmerkingen en vragen.

Deze leden vragen wat de laatste ontwikkelingen zijn in het overleg tussen de Chinese en Nederlandse autoriteiten is over het terugnemen van onderdanen. Zij vragen of de minister president dit onderwerp tijdens zijn laatste bezoek aan China heeft besproken en wat de uitkomsten van dit gesprek waren.

Voorts vragen de leden van de SP-fractie wat de laatste stand van zaken is bij de afhandeling door de Chinese autoriteiten van laissez passer aanvragen in Nederland. Hoeveel verzoeken zijn er ingediend vanaf 1 januari 2008 en hoeveel van deze verzoeken zijn gehonoreerd, zo vragen deze leden.

In hoeveel gevallen, zo vragen de leden van de SP-fractie, is sinds 1 januari 2008 aan Chinezen een vergunning op basis van het buitenschuld criterium verleend? Van hoeveel Chinezen is sinds 1 januari 2008 de vreemdelingenbewaring opgeheven omdat zicht op uitzetting ontbreekt? Heeft de staatssecretaris zicht op de huidige verblijfplaats van deze personen of zijn zij in de illegaliteit verdwenen? Worden er nog steeds Chinezen in vreemdelingenbewaring genomen? Hoeveel Chinezen verblijven momenteel in vreemdelingenbewaring?

De leden van de SP-fractie vragen of de staatssecretaris een cijfermatig overzicht kan geven van de praktijk in andere Europese landen. Zij vragen of de Chinese autoriteiten alleen in Nederland medewerking weigeren bij het terugnemen van onderdanen of dat andere landen hetzelfde probleem kennen. Deze leden willen graag weten of de staatssecretaris dit probleem ook in Europees verband aan de orde heeft gesteld, en zo ja en wat de uitkomsten hiervan waren. Tot slot vragen de leden van de SP-fractie naar de laatste stand van zaken bij het sluiten van een terugnameovereenkomst tussen de Europese Unie en China.

II Reactie van de staatssecretaris